

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

**Психолого-педагогічний супровід розвитку
особистості дитини в умовах
закладу дошкільної освіти і сім'ї**

Матеріали
III Всеукраїнської науково-практичної конференції
(25 листопада 2021 р.)

Умань
Візаві
2021

Головні редактори:

Іщенко Людмила Валентинівна, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри психології та педагогіки розвитку дітей Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Карнаух Леся Петрівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри психології та педагогіки розвитку дитини Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Редакційна колегія:

Дука Тетяна Миколаївна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри психології та педагогіки розвитку дитини Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Мельникова Ольга Миколаївна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри психології та педагогіки розвитку дитини Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Підлипняк Ірина Юріївна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри психології та педагогіки розвитку дитини Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Журавко Тетяна Валеріївна – викладач-стажист кафедри психології та педагогіки розвитку дитини Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Мельник Ірина Василівна – магістрант факультету дошкільної та спеціальної освіти, лаборант кафедри психології та педагогіки розвитку дитини Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

*Рекомендовано до друку вченою радою
Факультету дошкільної та спеціальної освіти
(протокол № 5 від 17 листопада 2021 року)*

Психолого-педагогічний супровід розвитку особистості дитини в умовах закладу дошкільної освіти і сім'ї : матеріали III Всеукр. наук.-практ. конф., м. Умань, 25 листоп. 2021 р. / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини ; [голов. ред.: Іщенко Л. В., Карнаух Л. П. ; ред. кол.: Дука Т. М., Мельникова О. М., Підлипняк І. Ю. [та ін.]. – Умань : Візаві, 2021. – 194 с.

До збірника увійшли матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції «Психолого-педагогічний супровід розвитку особистості дитини в умовах закладу дошкільної освіти і сім'ї», що відбулася 25 листопада 2021 року на базі факультету дошкільної та спеціальної освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини. Відповідальність за зміст наукових доповідей несуть автори та їхні керівники.

УДК 159.98:373.2(06)

Зміст

Авраменко О. О.	Особливості психологічного супроводу дітей раннього віку в період адаптації до закладу дошкільної освіти	7
Аторіна В. М.	Збагачення змісту навчальної дисципліни «Інноваційні технології в освіті» питаннями та завданнями, спрямованими на підготовку майбутніх вихователів до естетичного виховання дошкільників	13
Брухтій О. М., Іщенко Л. В.	Використанням комп'ютера як засобу навчання старших дошкільників лічби	17
Бутенко О. Г.	Насильство і жорстоке поводження з дитиною: понятійно-категоріальний апарат проблеми	20
Гарбар С. В.	Використання інноваційних технологій образотворчого мистецтва у розвитку творчості дітей дошкільного віку	26
Данильченко І. Г.	Використання музейної педагогіки у процесі підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти	31
Дерев'янка С. П.	Роль сім'ї у формуванні емоційного інтелекту дітей дошкільного віку	35
Діхтяр А. О.	Виховання самостійності у дітей середнього дошкільного віку засобами рухливих ігор	39
Дмитренко А. П.	Організація інноваційного освітнього простору в закладі дошкільної освіти	43
Долінська Г. В., Карнаух Л. П.	Вплив сиблінгової взаємодії на психологічну адаптацію дітей до школи	46
Добровольська Г. Ф., Іщенко Л. В.	Наступність у формуванні елементарних математичних уявлень старших дошкільників і першокласників	48
Дудник Н. А.	Реалізація інклюзивного навчання для дітей з порушенням мовлення у закладі дошкільної освіти	51
Дука Т. М.	Функції творчої уяви молодших школярів у процесі освітньої діяльності	55
Журавко Т. В.	Родинне спілкування як чинник комунікативно-мовленнєвого розвитку дошкільника	60
Загородня Л. П.	Педагогічний супровід формування соціально-громадянської компетентності дітей дошкільного віку в сім'ї	66
Залізник А. М.	Методи логопедичної корекції у роботі з дітьми	70
Іщенко Л. В.	Психолого-педагогічний супровід розвитку дитини в освітньому процесі закладу дошкільної освіти	73
Карнаух Л. П.	Філософський аспект дослідження проблем гендерної соціалізації особистості	80
Кравчук Н. П.	Причини виникнення міжособистісних конфліктів у	

	дітей дошкільного віку в ЗДО	83
Крамаренко Т. А., Карнаух Л. П.	Психолого-педагогічні засади особистісного розвитку дошкільників в контексті сучасних досліджень	88
Кривда В. С.	Готовність майбутніх фахівців дошкільної освіти до педагогічної діяльності	90
Кузьма Н. В.	Педагогічні умови взаємодії закладу дошкільної освіти з сім'єю у полікультурному вихованні	94
Кушнір В. М.	Використання технології аналізу конкретних ситуацій у підготовці магістрів з дошкільної освіти	97
Матросова Т. Б., Тютерева Ю. В.	Медіа як засіб всебічного розвитку дітей дошкільного віку	101
Мейгеш Л. С., Рябошапка О. В.	Використання театральної педагогіки в освітньому процесі закладу дошкільної освіти	105
Мельникова О. М.	Педагогічний супровід організації змістовного спілкування дошкільників як значущого чинника соціалізації особистості	110
Мельник О. М.	Актуальність використання мнемотехніки – технології ефективного засвоєння інформації та розвитку мовлення у дошкільників	116
Мешкова О. М., Кравчук Н. П.	До проблеми гармонізації становлення емоційно- ціннісного самоствавлення дітей старшого дошкільного віку	121
Михайлюнок А. І., Карнаух Л. П.	Педагогічні умови використання творчих завдань у роботі з дітьми старшого дошкільного віку	124
Мудрак Г. О., Рябошапка О. В.	Проблема соціалізації молодшого школяра в освітньому процесі	126
Новосад М. С., Кравчук Н. П.	Формування гармонійно розвиненої особистості дитини дошкільного віку в процесі фізичного виховання	131
Підлипняк І. Ю.	Естетичне виховання старших дошкільників засобами музики	135
Присяжнюк О. А., Кравчук Н. П.	Психолого-педагогічні особливості становлення Я-концепції у дітей дошкільного віку	143
Проторєва Н. С., Трофаїла Н. Д.	Особливості розвитку творчих здібностей у дошкільників із порушеннями інтелекту	147
Рагозіна В. В.	Організація освітнього процесу в групах раннього віку центрів розвитку дитини	151
Синиця М. В.	Організація розвивального середовища в дошкільному закладі	154
Синько В. І., Трофаїла Н. Д.	Психологічна характеристика емоцій та почуттів аномальної дитини	160
Скрипник Н. І.	Теоретичні засади емоційного розвитку дитини	164

Телятникова К. В.	Розвиток логічного мислення у дітей дошкільного віку засобами дидактичних ігор та вправ	169
Тітаренко С. А.	Особливості формування доброзичливих взаємин старших дошкільників на засадах використання сюжетно-рольових ігор	174
Федунів О. О., Трофаїла Н. Д.	Емоційний інтелект як психолого-педагогічна проблема дослідження	179
Цаплюк О. С.	Соціокультурна компетенція дітей передшкільного віку	184
Шевцова С. В., Макрушина Н. В.	Психолого-педагогічні аспекти сфери спілкування дошкільників з дорослими	189

«Хочеш дізнатися правду, запитай у дитини. У світі є лише одна по-справжньому чарівна дитина – і кожна мати її знає. Коли у Сент Екзюпері запитали: «Чи варто балувати дітей?», Він відповів: «Неодмінно балуйте, невідомо, які випробування їм приготувало життя».

Сент Де Екзюпері

Кривда В. С.

викладач кафедри дошкільної освіти

Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини

ГОТОВНІСТЬ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ДО ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Закономірність удосконалення нової парадигми дошкільної освіти, активізація рівня її якості є провідним завданням, направленим на формування готовності здобувачів факультету дошкільної та спеціальної освіти як майбутніх фахівців до педагогічної діяльності. Реалізація цього завдання можливе при підготовці майбутнього фахівця закладу дошкільної освіти, який володіє знаннями сутності педагогічної діяльності, комплексом форм, засобів, прийомів, методики та вміння успішно вирішувати завдання всебічного розвитку, навчання дітей, який здатний використовувати професійні уміння, професійну самосвідомість, педагогічне мислення в роботі з дітьми дошкільного віку. Тому формування готовності майбутнього фахівця дошкільної освіти до педагогічної діяльності в сучасних умовах набуває особливої значущості.

Теоретичні аспекти висвітлено у дослідженнях вітчизняних науковців: формування професійних умінь у навчальному процесі (Л. Артемова); теоретична та практична підготовка майбутніх фахівців дошкільної освіти (Т. Поніманська); вироблення професійної компетентності вихователів дошкільних навчальних закладів в умовах ступеневої підготовки (Г. Беленька); організації професійного самовиховання майбутніх вихователів дошкільних закладів і вчителів початкових класів (О. Кучерявий); становлення еколого-педагогічної культури вихователя дошкільного закладу в системі вищої педагогічної освіти України (Н. Лисенко); впровадження інноваційних педагогічних технологій у підготовку фахівців дошкільної освіти (І. Дичківська); підготовки студентів педагогічних коледжів до використання інноваційних технологій в закладах дошкільної освіти (Л. Машкіна); підготовки педагогів дошкільної освіти за кордоном (Н. Карпенко, Н. Мельник).

Теоретико-методологічні засади підготовки фахівців дошкільної освіти визначають, що сутністю педагогічної, фахової підготовки є система педагогічних та організаційно-методичних заходів, спрямованих на забезпечення готовності майбутнього фахівця до педагогічної діяльності в закладі дошкільної освіти, що є закономірністю, метою, результатом фахової підготовки майбутніх фахівців у закладі вищої освіти.

Готовність до фахової педагогічної діяльності розглядається науковцями (І. Зязюн, Н. Кічук, А. Ліненко, О. Мороз, О. Пехота, В. Сластьонін, Г. Троцько та ін.), як система професійно-педагогічних знань, умінь, навичок, які гарантують результативність реалізації професійних функцій. Формування фахової готовності з одного боку є ефективним тільки у процесі відповідної діяльності, а з іншого боку, майбутній фахівець має бути готовим до організації різних видів діяльності дітей.

З метою з'ясування сутності поняття «готовність» звернемося до теоретичного аналізу наукової літератури, що визначає дане поняття як цілісну, відносно стійку, особистісну структуру, що містить комплекс взаємопов'язаних мотиваційно-ціннісних, когнітивно-інтелектуальних та операційно-діяльнісних детермінант неперервного професійного зростання майбутнього фахівця, які забезпечують оптимальну реалізацію самоосвіти, самовиховання, самоактуалізації у професійній діяльності [4, с. 126].

Під поняттям «готовність до інноваційної професійної діяльності» І. Гавриш розглядає інтегративну якість особистості вчителя, що виявляється в діалектичній єдності всіх структурних компонентів, властивостей, зв'язків і відносин; складне особистісне утворення, що є умовою та регулятором успішної професійної діяльності вчителя [2, с. 46].

У визначенні готовності майбутнього фахівця дошкільної освіти до педагогічної діяльності важливими критеріями є ціннісне ставлення до майбутньої діяльності, сформованість педагогічного мислення та комунікативних здібностей, а загальним показником розвитку педагогічної

діяльності майбутнього вихователя виступає міра його всебічної педагогічної активності у педагогічній діяльності.

Вчені виділяють різні структурні компоненти педагогічної діяльності. Так, Т. Поніманська виділяє особистісні якості, які необхідні в професійній діяльності сучасного вихователя закладу дошкільної освіти. Це – здатність до рефлексії і контролю результатів педагогічної діяльності, співробітництво з дитиною на засадах гуманізації, розвитку; здатність до емоційної і моральної підтримки дитини; прагнення до емоційної близькості у спілкуванні; спрямування на психологічний комфорт і своєчасний розвиток особистості; бажання поповнювати знання, займатися самонавчанням і самовихованням для вдосконалення своєї педагогічної майстерності; здатність виявляти і враховувати у вихованні інтереси дітей та їхнє право на повагу [3, с. 165].

На думку вченої, педагогічна діяльність є динамічною системою, складовими якої є п'ять взаємопов'язаних компонентів:

- гностичний – об'єднує здатність до аналізу, узагальнення, уміння формулювати стратегічні, тактичні й операційні завдання щодо виховання і навчання, виробляти стратегію їх вирішення, оцінювати проекти рішень і способи їх реалізації, знаходити продуктивніші шляхи;
- проектувальний – передбачає формулювання системи цілей і завдань, планування власної діяльності і діяльності дітей;
- конструктивний – пов'язаний із відбором та організацією навчального матеріалу; організаторський – здатність здійснювати педагогічний процес, створювати розвивальне середовище для дитини [5, с. 132].

На основі вище сказаного, необхідно у закладі вищої освіти створювати умови для найбільш ефективного забезпечення готовності майбутніх фахівців до педагогічної діяльності. Серед них наступні: сформувати мотивацію у майбутніх фахівців до педагогічної діяльності; здійснити розширення, систематизацію і інтеграцію знань роботи з дітьми дошкільного віку; забезпечити включення майбутніх фахівців в педагогічну, практичну і самостійну діяльність.

Отже, готовність майбутнього фахівця дошкільної освіти до педагогічної діяльності повинна здійснюватись, як єдина система оволодіння знаннями з навчальних дисциплін (дошкільної педагогіки, дитячої психології, фахових методик дошкільної освіти), а саме, отримати знання щодо змісту педагогічної діяльності на загальнотеоретичному рівні, які розкривають мету, завдання, принципи, зміст виховання і навчання дітей, а також оптимальні умови, форми, методи і засоби здійснення освітнього процесу, організації різних видів діяльності дітей дошкільного віку, облаштування розвивального простору життєдіяльності дітей.

Список використаних джерел:

1. Беленька Г.В. Вихователь дітей дошкільного віку: становлення фахівця в умовах навчання : монографія. Київ : Світич, 2006. 304 с.
2. Гавриш І. В. Теоретико-методологічні основи формування готовності майбутніх учителів до інноваційної професійної діяльності : дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.04. Харків, 2006. 475 с.
3. Загородня Л. П. Педагогічна майстерність вихователя дошкільного закладу : навч. посіб. Суми : Університетська книга, 2010. 319 с.
4. Маркова А. К. Психология профессионализма. Москва, 1996. 312 с.
5. Поніманська Т. І. Дошкільна педагогіка. Київ : Академвидав, 2004. С.129–136.